

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Emila Bdžocha a JUDr. Viliama Dohňanského v trestnej veci obvineného **I. V. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny** podľa § 296 Tr. zák. a iné, na verejnom zasadnutí 7. marca 2013 o sťažnostiach obvinených I. V. a N. G. a prokurátorky Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 27. februára 2013 rozhodol

t a k t o :

I.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených I. V. a N. G. **sa z a m i e t a j ú .**

II.

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e** vo výrokoch v bodoch II. – V. vo vzťahu k obvineným M. V., J. B., A. H. a R. A..

Návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na vzatie obvinených M. V., J. B., A. H. a R. A. do väzby **sa n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len súd) uznesením z 27. februára 2013, sp. zn. Tp 16/2013,

I. Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku vzal do väzby obvinených:

1. **I. V.**, nar. X. v Š., trvale bytom S., ul. V. č. X.,

2. **N. G.**, nar. X. v Š., trvale bytom G., ul. M. č. X. s tým že,

väzba začína plynúť u obvineného I. V. dňa 25. februára 2013 o 06.30 hod. a u obvineného N. G. dňa 25. februára 2013 o 06.00 hod. a bude sa vykonávať nasledovne:

1. u obvineného I. V. v Ústave na výkon väzby v Nitre,
2. u obvineného N. G. v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici.

II. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, nakoľko je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku,

obvinenému **M. V.**, nar. X. v G., trvale bytom S., ul. N. č. X.,

uložil dohľad probačného a mediačného úradníka, čím nahradil jeho väzbu z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zároveň mu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku uložil povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku mu tiež **uložil** primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze vystupovať alebo akýmkoľvek spôsobom konať v mene a pre podnikateľský subjekt s obchodným názvom E.

Na základe nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka obvineného **ponechal na slobode** a prepustil zo zadržania.

III. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, nakoľko je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku,

obvinenému **J. B.**, nar. X. v H., trvale bytom H., ul. T. č. X.,

uložil dohľad probačného a mediačného úradníka, čím nahradil jeho väzbu z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Zároveň mu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku **uložil** povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku mu tiež **uložil** primerané obmedzenie (spočívajúce v zákaze v mene svojom a v mene akéhokoľvek podnikateľského subjektu, v ktorom má majetkovú účasť alebo je jeho štatutárnym zástupcom nadväzovať a uzatvárať akékoľvek obchodno-právne vzťahy s podnikateľskými subjektmi s obchodnými názvami G., B., R., S., M., P. a N.

Na základe nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka obvineného **ponechal na slobode** a prepustil zo zadržania.

IV. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, nakoľko je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku,

obvinenému **A. H.**, nar. X. v B., trvale bytom G., ul. H. č. X.,

uložil dohľad probačného a mediačného úradníka, čím nahradil jeho väzbu z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Zároveň mu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku **uložil** povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku mu tiež **uložil** primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze v mene svojom a v mene akéhokoľvek podnikateľského subjektu, v ktorom má majetkovú účasť alebo je jeho štatutárnym zástupcom nadväzovať a uzatvárať akékoľvek obchodno-právne vzťahy s podnikateľskými subjektmi s obchodnými názvami G., B., R., S., M., P. a N.

Na základe nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka obvineného **ponechal na slobode** a prepustil zo zadržania.

V. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, nakoľko je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku,

obvinenému **R. A.**, nar. X. v B., trvale bytom B., ul. N. č. X.,

uložil dohľad probačného a mediačného úradníka, čím nahradil jeho väzbu z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Zároveň mu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku **uložil** povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku mu tiež **uložil** primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze v mene svojom a v mene akéhokoľvek podnikateľského subjektu, v ktorom má majetkovú účasť alebo je jeho štatutárnym zástupcom nadväzovať a uzatvárať akékoľvek obchodno-právne vzťahy s podnikateľskými subjektmi s obchodnými názvami G., B., R., S., M., P. a N.

Na základe nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka obvineného **ponechal na slobode** a prepustil zo zadržania.

Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote sťažnosti obvinení I. V. a N. G. voči výroku uvedenému v bode I. a prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátorka) voči výrokom v bodoch II. – V.

Obvinení I. V. a N. G. v písomnom odôvodnení sťažnosti prostredníctvom obhajcu uviedli, že I. V. žije s družkou, s ktorou vychováva maloletú dcéru a o rodinu sa riadne stará. Obvinený N. G. v čase spáchania skutkov už nemal žiaden dosah na spoločnosť R., konateľom ktorej sa 14. novembra 2007 stal obvinený J. L. a v tejto funkcii bol do 14. apríla 2008. Vypočutí svedkovia obvineného, ktorý má firmu a riadne podniká nepoznajú a nikdy s ním neobchodovali. Napokon poukázali na skutočnosť, že spoluobvineným boli napadnutým uznesením uložené konkrétne obmedzenia, pre ktoré nie je možné, aby pokračovali v páchaní trestnej činnosti, kladenej im za vinu.

Z týchto dôvodov navrhli, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ich z väzby na slobodu.

Prokurátorka podanú sťažnosť bližšie neodôvodnila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podaných sťažností preskúmal v rozsahu § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým

sťažovatelia podali sťažnosti a konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu a zistil, že sťažnosti obvinených I. V. a N. G. nie sú dôvodné. Pokiaľ ide o sťažnosť prokurátorky na jej podklade najvyšší súd dospel k záveru, že u obvinených M. V., J. B., A. H. a R. A. za terajšej dôkaznej situácie dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 Tr. por. nie sú dané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o všetkých podaných sťažnostiach rozhodol na verejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 3 veta prvá Trestného poriadku, ktorého termín bol oznámený obvineným M. V., J. B., A. H. a R. A., ktorých sa z dôvodu nevzatia do väzby týkalo prejednanie veci na verejnom zasadnutí na základe sťažnosti prokurátora. Súčasne však rozhodol aj o sťažnostiach obvinených I. V. a N. G., o ktorých by sa inak rozhodovalo na neverejnom zasadnutí.

Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Stred, oddelenie vyšetrovania z 24. augusta 2012, sp. zn. ČVS: PPZ-255/BOK-ST-2012, bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona.

Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúra Stred, Banská Bystrica z 24. februára 2013, sp. zn. ČVS: PPZ-577/NKA-FP-ST-2012, bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie I. V., N. G., R. K., M. V., L. G., J. L., J. K., M. K., J. B., A. H., Mgr. E. A., R. A., L. O., B. O. a MUDr. A. O. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, na skutkovom základe uvedenom v napadnutom rozhodnutí súdu.

V zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku môže byť obvinený vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a/ ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Podľa § 80 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku, ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, alebo c/, môže v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode, ak obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti, a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia a sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho, alebo s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným. Podľa odseku 2 toho istého ustanovenia Trestného poriadku, ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin (v posudzovanej veci o takýto prípad nejde), možno sľub prijať, alebo uložiť dohľad len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu. Zároveň možno uložiť aj primerané povinnosti a obmedzenia, ktoré sú demonštratívne vymenované v § 82 ods. 1 Trestného poriadku.

Pretože väzba predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného, ktorý je prípustný podľa článku 17 ústavy a článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) je nevyhnutné, aby pri jej realizácii boli splnené všetky zákonné (materiálne aj formálne) podmienky. Formálnou podmienkou je procesný postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu a procesných úkonov iných oprávnených osôb. Materiálnymi podmienkami sa rozumejú hmotnoprávne predpoklady väzby a jej základné podmienky sú a/ skutkové okolnosti vzatia do väzby, a to či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, či existujú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený

a b/ existencia niektorého z dôvodov väzby, ak z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva, dôvodná obava pre útekovú väzbu, kolúznu väzbu alebo preventívnu väzbu (§ 71 ods. 1). Materiálne podmienky väzby musia byť splnené súčasne.

Skúmanie dôvodnosti oznámenia obvinenia je nevyhnutnou podmienkou pre väzbu. Pri tomto postupe sa skúma, či skutok, pre ktorý bolo oznámené obvinenie fyzickej osobe, bol spáchaný, či ho možno posúdiť ako trestný čin a či zistené skutočnosti nasvedčujú dôvodnosti podozrenia, že skutok spáchala obvinená osoba.

Pri rozhodovaní o väzbe je potrebné dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, t. j. aby vždy boli využité opatrenia, ktoré najlepšie budú viesť k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, voči ktorej sa uplatňujú v medziach daných povahou príslušného obmedzenia. Väzba ako zabezpečovací inštitút nemá sankčnú povahu, ani výchovné poslanie, nesmie byť prostriedkom na získanie priznania ani na uľahčenie trestného stíhania.

Formálne podmienky pri podaní návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby ako aj procesný postup sudcu pre prípravné konanie pri rozhodovaní o väzbe obvinených boli súladné so zákonom.

Pri skúmaní dôvodnosti podozrenia, že skutok bol spáchaný, má znaky trestného činu a že existujú dôvody na podozrenie, že ho spáchali obvinení I. V. a N. G. ako materiálnej podmienky väzby aj najvyšší súd dospel k záveru, že táto bez rozumných pochybností daná je, pretože vyplýva nielen z výpovedí svedkov J. L., J. Š., P. Š., M. R., ale aj z výpovedí obvinených M. V., J. B., A. H., R. A. a J. K.. Pretože títo obvinení mali trestnú činnosť páchať už od roku 2008 a získavať ňou finančné prostriedky na svoju obživu, pričom mali byť iniciátormi trestnej činnosti, ktorá mala byť spáchaná, je odôvodnená obava z ich konania uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., že na slobode budú s rôznymi zmenami subjektov v páchaní trestnej činnosti pokračovať.

Z hľadiska tejto otázky (dôvodnosti podozrenia v súčasnom štádiu trestného stíhania) je však situácia iná vo vzťahu k ostatným obvineným, na ktorých prokurátor tiež podal sudcovi pre prípravné konanie návrh na vzatie do väzby. Ani jeden z doposiaľ vypočutých svedkov obvinených M. V., J. B., A. H. a R. A. zo spáchania trestných činov uvedených v uznesení o vznesení obvinenia neusvedčuje a neusvedčuje ich ani nikto z obvinených. M. V.

mal síce v mene spoločnosti E., vyhotovovať rôzne faktúry, ale podľa vlastnej výpovede tak mal konať na výslovný pokyn obvineného I. V., ktorý mu mal vždy povedať, čo má byť obsahom týchto faktúr a o ich pravdivosti vzhľadom na konanie obvineného a jeho aktivity nemal dôvod pochybovať. Z obsahu listinných dôkazov, ktoré tvoria najmä účtovné doklady (dodacie listy, faktúry, výdavkové a príjmové pokladničné doklady, podané daňové priznania a uvedené odpočty DPH) vyplýva druh, množstvo, cena vrátane DPH a čas dodaného tovaru ako aj to, kto bol dodávateľom a kto odberateľom dodaného tovaru. Možno z nich usúdiť, že títo obvinení deklarovaný tovar prevzali a zaplatili kúpnu cenu vrátane DPH, nie však ich skutočnú a správnu vedomosť o dodávateľských firmách, ktoré svoju daňovú povinnosť neplnili. V tomto smere nezodpovedá stavu veci tvrdenie, že obvinení A. H., J. B. a R. A. mali vypovedať, že im je známe, že obvinený I. V. a M. V. konali v mene spoločností, za ktoré konať oprávnení neboli, pretože takéto tvrdenie sa v ich výpovediach z prípravného konania nenachádza. Rovnako tak nezodpovedá stavu veci, že týchto obvinených zo spáchania skutkov nepriamo usvedčuje aj rozdielnosť v ich výpovediach, pretože každý z nich opísal mechanizmus obchodovania so spoločnosťami uvedenými v uznesení o vznesení obvinenia, pričom tento bol v podstate zhodný a rutinný a sám osebe nedokazuje spáchanie stíhanej trestnej činnosti.

Za toho stavu a dôkaznej situácie vyplývajúcej z obsahu pripojeného procesného spisu sú pochybnosti o dôvodnosti podozrenia, že obvinení M. V., J. B., A. H. a R. A. spáchali skutky, pre ktoré bolo proti nim vznesené obvinenie, preto nie je namieste úvaha o obave z pokračovania v trestnej činnosti tak, ako to predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. o tzv. preventívnej väzbe.

S prihliadnutím však na to, že najvyšší súd ako orgán, ktorý je aj v tejto oblasti garantom ľudských práv a slobôd, nie je orgánom, ktorý vykonáva vyšetrovacie úkony ani nevykonáva dozor nad priebehom prípravného konania, zistenie o pochybnostiach o dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu má v danej veci vplyv len na rozhodovanie o vzatí či nevzatí do väzby.

Z týchto skutočností preto najvyšší súd vyvodil záver, že u obvinených M. V., J. B., A. H. a Mgr. R. A. nie je v súčasnom štádiu trestného stíhania splnená materiálna podmienka väzby spočívajúca v dôvodnosti podozrenia, že spáchali trestné činy, pre ktoré bolo voči nim vznesené obvinenie. Z tohto dôvodu u nich nemôže byť splnený ani žiaden dôvod väzby, existencia ktorého následne vyvoláva možnosť jej nahradenia rôznymi zákonnými inštitútmi.

V súvislosti s tým najvyšší súd poukazuje na znenie skutkovej vety vzneseného obvinenia, že obvinení mali trestnú činnosť páchať v čase od roku 2008 do roku 2011. Už táto samotná skutočnosť spolu s majetkovými pomermi obvinených vyvoláva vážne pochybnosti o úmysle obvinených pokračovať v konaní uvedenom v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. najmä za situácie, keď je voči nim vedené trestné stíhanie za závažné zločiny a z vykonaného dokazovania je zrejmé, že nemali byť ani iniciátormi stíhanej trestnej činnosti.

V otázke dôvodnosti podozrenia voči obvineným aj samotný sudca pre prípravné konanie v napadnutom uznesení len všeobecne poukázal na dôkazné prostriedky nazhromaždené v spise (na ktoré najvyšší súd konkrétne poukázal v predchádzajúcej časti tohto uznesenia) tak, ako to vo svojom návrhu uvádza prokurátor a tabuľky dokumentujúce presuny tovarov, ktorých správnosť obvinení nenamietli. Vo vzťahu k trestnoprávnej zodpovednosti týchto obvinených však už konštatoval, že len v prípade preukázania vedomosti týchto obvinených o pozadí celej situácie a prípadnej del'be zisku spočívajúcom v neodvedení DPH je možné trestnoprávnu zodpovednosť vyvodit' aj voči nim. Orgány činné v trestnom konaní budú musieť preukázaniu tejto skutočnosti venovať naozaj zvýšenú pozornosť. Zároveň konštatoval, že zaangažovanosť týchto obvinených na celej veci bude potrebné skúmať, pričom samotný fakt, že nakupovali od subjektov, u ktorých je dané podozrenie, že si neplnili daňovú povinnosť, najmä vzhľadom k tomu, že zatiaľ nič nenasvedčuje tomu, že by nakupovali bez zaplatenia DPH trestnoprávnu zodpovednosť nezakladá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky za toho stavu veci na podklade sťažnosti prokurátorky, ktorá bola podaná v neprospech obvinených M. V., J. B., A. H. a R. A. rozhodol v ich prospech tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia pod bodom II., keďže takýto postup mu umožňujú ustanovenia Trestného poriadku.

Riadiac sa týmito úvahami Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že sťažnosti obvinených I. V., N. G. a prokurátorky nie sú dôvodné, a preto rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 7. marca 2013

JUDr. Martin P i o v a r t s y , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová